

B I N N E N L A N D S E   V E I L I G H E I D S D I E N S T**P A N O R A M A**

Periode 1 oktober 1974 - 1 april 1975

Algemene en Kabinetsaangelegenheden**Bezoek Staatssecretaris**

Op 25 oktober 1974 bracht de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken, de heer W. Pelak, een kennismakingsbezoek aan de Dienst. Daarbij werd o.m. van gedachten gewisseld over de positie van de BVD ten aanzien van de aanwijzingen insake de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in verband met geautomatiseerde systemen bij de rijksoverheid, waarin persoonsgegevens zijn opgenomen.

Staten-Generaal en Kamercommissie

Tijdens de behandeling van de begroting van Binnenlandse Zaken door de Tweede Kamer op 29 en 30 oktober 1974 werden door het lid van de Tweede Kamer, dr. P. van Gorkum, vragen gesteld over het aantal vertrouwensfuncties en de veiligheidsonderzoeken. De Minister antwoordde dat hij over deze aangelegenheid eerst in de Vaste Commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten wilde spreken. Bij zijn brief van 14 februari 1975 aan de Voorzitter van de Kamer verschafte de Minister enige nadere gegevens betreffende de vertrouwensfuncties en het veiligheidsonderzoek (stuk 13100, hoofdstuk VII, nr. 22).

Op 27 februari 1975 besloot de Tweede Kamer deze brief op een nog nader te bepalen datum te behandelen tezamen met het laatste en het binnenkort te verwachten nieuwe verslag van de Vaste Commissie. De Vaste Commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten vergaderde tweemaal met de Minister van Binnenlandse Zaken, Mr. W.F. de Gaay Fortman, nl. op 3 december 1974 en op 5 maart 1975. Aan beide bijeenkomsten werd ook deelgenomen door de secretaris-generaal, Mr. P. van Dijke, het Hoofd van de Dienst en het Hoofd van het Kabinet.

Tijdens de bijeenkomst van 3 december 1974 werd aandacht besteed aan activiteiten van de Dienst ten aanzien van de journalist Rudie van Meurs, redacteur van het weekblad "Vrij Nederland". Voorts werd naar aanleiding van in de Tweede Kamer gestelde vragen gesproken over de veiligheidsonderzoeken, die door de Dienst naar kandidaten voor vertrouwensfuncties worden ingesteld. In de bijeenkomst van 5 maart 1975 werden de relatie BVD - Politie en de activiteiten van de Dienst jegens studenten in Amsterdam aan de orde gesteld. In deze verslagperiode werden vier vanwege de Vaste Commissie ter behandeling ontvangen verzoekschriften afgedaan.

Van advies werd gediend voor de beantwoording van aan de Regering gestelde vragen van de Tweede Kamerleden:

- Van Gorkum, insake de medewerking van ambtenaren aan een naar hen ingesteld veiligheidsonderzoek;
- Wiegel, De Kester en Geurtsen, het al of niet tijdig inlichten van de Nederlandse Regering door de Franse autoriteiten omtrent de vrijlating van een lid van het Japanse Rode Leger, die in Parijs was aangehouden;
- Roethof en Franssen, insake het verstrekken van inlichtingen over personen door gemeentebesturen t.b.v. de BVD;
- Kelthoff en Roethof, insake de activiteiten van de BVD t.a.v. bepaalde studenten of studentenacties;
- Roethof en Franssen, insake de informatieplicht van niet tot de politie behorende ambtenaren aan de BVD;
- Van der Lek, insake het verrichten van werkzaamheden door de politie t.b.v. de BVD;
- Waltmans, insake de contacten van één der verdachten van de aanslag op een metrostation in Amsterdam met de inlichtingendienst van een Oosteupees land.

Aan drie Tweede Kamerleden werd op hun verzoek enige (open) informatie betreffende de taak en de werkwijze van de Dienst verstrekt. Het betrof hier de Kamerleden:

- Van Gorkum, in verband met het - naar zijn mening - te grote aantal vertrouwensfuncties bij de Rijksoverheid;
- Roethof, insake het verstrekken van inlichtingen door ambtenaren aan de BVD en
- Schakel, in verband met zijn deelneming aan een televisiediscussie over de samenwerking tussen de politie en de BVD.

Vragen in provinciale staten en gemeenteraden

De grote aandacht die in deze verslagperiode door diverse nieuwsmedia werd besteed aan de samenwerking van de politie met de BVD leidde er toe, dat over dit onderwerp vragen werden gesteld in de provinciale staten van Gelderland en in de gemeenteraden van Utrecht, 's-Gravenhage, Rotterdam, Haarlem, Hoorn, Bussum, Spijkenisse, Horst (L.), Leeuwarden, Almelo en Nijmegen. Voor de beantwoording van deze vragen werd van advies gediend, waarbij een aantal misverstanden uit de weg kon worden geruimd.

Procureurs-Generaal

Het Hoofd van de Dienst gaf op de twee door hem bijgewoonde, onder voorzitterschap van de Secretaris-Generaal van het Ministerie van Justitie gehouden bijeenkomsten van de Procureurs-Generaal, het gebruikelijke overzicht van de laatste ontwikkelingen binnen enige extremistische organisaties.

Onderwerp van bespreking was voorts de samenwerking van politie en justitie met de BVD bij de bestrijding van de criminele activiteit met een politieke achtergrond onder de h.t.l. verblijvende Melukkers.

Public Relations

Aan publiciteitsmedia die hierom verzochten, werd achtergrondinformatie verstrekt over terroristische activiteiten in Nederland en in het buitenland.

Voorts is daar, waar de gelegenheid zich voordeed, de aandacht gevestigd op de reeds jarenlang bestaande formele regelingen betreffende de samenwerking tussen de BVD en de politie, zulks als reactie op diverse onjuiste (en vaak tendentieuze) perspublicaties over dit onderwerp.

Na een introductie van prof. mr. van de Rijksuniversiteit te Groningen werd een oriënterend gesprek gevoerd met de heer , redacteur van het juridisch studentenblad "Ars Aequi" in verband met een door deze te schrijven artikel over de BVD, welk artikel inmiddels in maart jl. in een sgn. thema-nummer van genoemd blad gewijd aan de "privacy", is verschenen. Op 19 maart 1975 verleende het Hoofd van de Dienst een interview aan een redacteur van het dagblad "Het Vrije Volk".

Juridische Zaken

Aandacht werd geschonken aan de juridische aspecten van de volgende onderwerpen:

- Ontwerp-wet Centrale Personenadministratie en voorstel tot wijziging van enkele artikelen;
- Behandeling ag. asielaanvragen;
- Wetgeving en praktijk in Nederland op het gebied van uitzetting van vreemdelingen die gevaar opleveren voor de openbare rust, de openbare orde of de nationale veiligheid;
- Nieuwe grondwetsartikelen inzake uitzonderingstoestanden n.a.v. desbetreffend ontwerp van Rijkswet;
- Ontwerp-beschikking voor een nieuw Reglement opleiding en examens BVD;
- Bescherming van geheimen;
- De Zweedse Wetgeving m.b.t. af luisteren en optisch waarnemen met technische hulpmiddelen;
- De Europese Commissie en de communistische vakbeweging.

Benelux

De Bijzondere Commissie voor het Personenverkeer kwam tweemaal, de Subcommissie ad hoc viermaal bijeen.

Van de behandelde onderwerpen kunnen worden genoemd:

- Wederinstelling van de visumplicht voor onderdanen van Pakistan;
- Grenscontrolebeleid;
- Visumbeleid;
- Probleem der sgn. joint-ventures;

- Vraagstukken i.v.m. Israël en de Arabische landen;
- Het recht op terugkeer van arbeiders tevens vluchtelingen;
- Problemen der illegale vestigingen;
- Asielrecht.

Voorts werd door de juridisch adviseur deelgenomen aan twee vergaderingen van de Commissie voor het Vrije Verkeer en de Vestiging van Personen.

Besproken werd de mogelijkheid tot invoering van een Benelux-identiteitsbewijs. Een nota hierover werd opgesteld voor het Comité van Ministers.

Raad van Europa

Bijgewoond werden enige vergaderingen van het "Comité van deskundigen op het gebied van grensformaliteiten". De volgende onderwerpen werden besproken:

- Vermiste personen;
- Preliminaire studie over de Europese identiteitskaart;
- Toepassing van de computer op het gebied van paspoorten, identiteitskaarten en bevolkingsregisters.

Relatie met buitenlandse diensten

De najaarsvergadering van de hoofden van Westeuropese veiligheidsdiensten had plaats in Londen in december 1974. Het succes van de eerste gemeenschappelijke cursus voor het middenkader van de deelnemende diensten, in september 1974 in Den Haag gehouden, leidde tot het besluit ook in 1975 eenzelfde cursus te houden.

Italië zal als gastland optreden en de organisatie van deze cursus met hulp van Nederlandse zijde op zich nemen.

De hoofden van de veiligheidsdiensten van de Benelux vergaderden in de verslagperiode tweemaal.

Het Hoofd van de Dienst en twee Hoofdamttenaren namen deel aan de halfjaarlijkse vergadering van het NATO Special Committee in Brussel.

Op 27 februari 1975 ontving het Hoofd van de Dienst in Parijs uit handen van het Hoofd van de Service de Documentation Extérieure et de Contre-Espionnage (de Franse buitenlandse inlichtingendienst), de onderscheiding Grand Officier de l'Ordre Nationale du Mérite, hem verleend door de President van de Franse Republiek.

AFDELING B

De Communistische Partij van Nederland

De samenstelling en het functioneren van het bestuurlijk apparaat van de CPN is al een aantal jaren voorwerp van zorg voor de partijleiding. In januari werd door partijvoorzitter Hoekstra in het partijbestuur vastgesteld, dat de organisatorische maatregelen, die in oktober '74 in verband daarmee zijn genomen, tot een begin van verbetering geleid hebben. Die maatregelen kwamen er op neer, dat een aantal leden van het Dagelijks Bestuur ingezet werd als instructeur in de districten en dat een nieuwe medewerker aan partijvoorzitter Hoekstra werd toegevoegd. Beoogd werd een directere greep van de partijleiding op de hele partijorganisatie, zodat een juiste uitvoering van directieven van de top werd gegarandeerd. Als gevolg hiervan is in het afgelopen halfjaar een grotere CPN-activiteit merkbaar geweest. Zo werden er comités opgericht, die zich bezighielden met de werkloosheid, het racisme, de "militarisering" van Limburg, Vietnam, gezondheidszorg en welzijnswerk. Bij de door de comités of anderszins ontplooidde activiteiten werd in een aantal gevallen steun verkregen van andere "progressieve" partijen. Het is de opvatting van de CPN-leiding, dat machtsvorming aan de basis de grondslag moet vormen voor een werkelijk progressieve regering.

In de discussie, die in dag- en weekbladen is ontstaan na publicatie van een artikel van oud-PvdA-voorzitter Van der Louw in De Nieuwe Linie (18-12-1974) over de vorming van een progressief blok inclusief de CPN, heeft de CPN-leiding zich gereserveerd opgesteld. Zij heeft zich tot een debat met de PvdA bereid verklaard op voorwaarde dat de PvdA-leiding erkent haar politiek sinds de oorlog op een onjuist, namelijk anti-communistisch, uitgangspunt te hebben gebaseerd.

Met de rede van oud-CPN-voorzitter P. de Groot, medio januari 1975 uitgesproken voor het partijbestuur, heeft de CPN-leiding een proces in gang gezet dat moet leiden tot een doorbreking van het isolement van de partij binnen de internationale communistische beweging. De reactie op de rede in de Oosteuropese pers was zo positief, dat de CPN-leiding het Centraal Comité van de CPSU verzocht heeft om een bespreking over verbetering in de betrekkingen. Ten opzichte van de eigen achterban houdt de CPN-leiding - ondanks de opmerkelijke standpuntverandering in de rede van De Groot - staande dat er in de autonomie-politiek van de CPN geen wijziging is gekomen.

Men beweert dat er een meer normale relatie met de internationale communistische beweging mogelijk is, omdat de standpunten van andere communistische partijen die van de CPN zouden zijn genaderd. Echter uit de deelname van vertegenwoordigers van het wetenschappelijk bureau van de CPN aan een in maart in Belgrade gehouden colloquium als onderdeel van de voorbereiding van de voor dit jaar geplande paneuropese communistische conferentie, blijkt dat een zekere verandering in de internationale koers van de CPN is opgetreden. In een verklaring van het CPN-partijbestuur van 6 oktober 1974 werd het houden van een dergelijke conferentie nog in felle bewoordingen veroordeeld.

Het pro-Russische communisme

De groep pro-Russische communisten in de PSP heeft tijdens het in november 1974 gehouden PSP-congres voor het lidmaatschap bedankt omdat het gestelde doel, nl. een nauwe samenwerking met andere progressieve groeperingen niet realiseerbaar bleek. De meesten van hen hebben nog niet elders een politiek onderdak gevonden. Twee nieuwe organisaties kunnen tot de pro-Russisch communistische groeperingen worden gerekend.

In oktober 1974 vond de officiële oprichting plaats van de vereniging Nederland - DDR. Deze vriendschapsvereniging die op instigatie van de DDR tot stand is gekomen omvat naast pro-Russische dissidenten ook een aantal vooraanstaande personen van niet-communistische huize.

Medio maart 1975 werd opgericht het Nederlands Portugal Comité, dat de solidariteit met de anti-fascistische krachten en met name met de communisten in Portugal wil bevorderen. Een belangrijke rol in het comité wordt gespeeld door het ruim 80 leden tellende Jongeren Kontakt voor Internationale Solidariteit en Uitwisseling (JKU), dat zich sterk op Moskou oriënteert. Het JKU, dat eind 1973 werd opgericht, wil zich na een opbouwperiode, bedoeld om door scholing een harde kern van betrouwbaar kader te scheppen, thans kennelijk met acties naar buiten toe manifesteren.

De vereniging Nederland - USSR en de Vereniging voor Culturele Uitwisseling (VCU) ontplooiden de gebruikelijke culturele activiteiten. Een groep van zeven bestuursleden en medewerkers van de vereniging Nederland - USSR heeft in december 1974 geprobeerd - tegen de zin van Sowjetfunctionarissen en van de verenigingsleiding - in het beleid van de vereniging, dat vooral cultureel gericht is, meer politieke elementen te brengen. De vergeefse poging resulteerde in het ontslag van enkele medewerkers en het roeyement van enige bestuursleden.

Het Nederlands Comité voor Europese Veiligheid en Samenwerking (NCEVS) ontving in november een delegatie van het Sowjet-zustercomité, die besprekingen voerde met politici en vakbondsvertegenwoordigers. Afgevaardigden werden gestuurd naar internationale bijeenkomsten in Londen en Brussel.

In maart 1975 bezocht een door het NCEVS samengestelde delegatie, bestaande uit twee NCEVS-bestuursleden en drie Tweede Kamerleden, de Sowjet-Unie voor besprekingen in het kader van de voorbereiding van de tweede vergadering van vertegenwoordigers van de publieke opinie, die eind april in Brussel en Luik wordt gehouden.

De pre-Chinese groeperingen

Bij de Socialistische Partij (SP) is de nadruk blijven liggen op de acties in buurten en tegen de milieubelasting. Door deze activiteit en door de intensieve colportage met het blad "De Tribune", dat thans iedere twee weken verschijnt in een oplage van omstreeks 25.000, is het ledental van de SP gestaag gegroeid en thans opgelopen tot ongeveer 600. Het aantal afdelingen is gestegen tot ca. 60, verdeeld over een veertigtal plaatsen.

Het aantal partijdistricten is uitgebreid van vier tot vijf. Zeer recent heeft de SP de Stichting Ons Medisch Centrum opgezet. De stichting exploiteert een huisartsenpraktijk in Oss en zal bij een succesvol resultaat ook vestigingen krijgen in andere plaatsen.

De SP zou thans een tiental (bijna) afgestudeerde artsen onder haar leden hebben.

Na het succes bij de ondernemingsraadverkiezingen bij Philips-Oss is de SP-leiding een landelijke campagne begonnen om ook bij andere Philips-vestigingen Arbeidersmacht-comités te vormen. Geruchten willen dat deze met name in Eindhoven niet zonder resultaat is gebleven.

De Kommunistische Eenheidsbeweging Nederland - marxistisch-leninistisch (KEN/ml) is vooral doende geweest met het op orde brengen van de eigen organisatie. Niettemin werd ook aandacht besteed aan externe activiteiten. Ze was de KEN/ml betrokken bij eq. initiatiefnemer van een actie tegen NAVO-secretaris-generaal Luns in oktober 1974 te Rotterdam, van de vieringen van het 25-jarige bestaan van de Chinese Volksrepubliek (waardoor veel invloed werd verkregen in de Stichting Nederland - China) en van de landelijke Cambodja-week eind maart 1975.

Belangrijk voor de interne organisatie van de KEN/ml waren de oprichting van enkele nieuwe mantelorganisaties (voor vrouwen, jongeren en welzijnswerkers), de vorming van nieuwe afdelingen, het opheffen van de KSB (Kommunistische Studenten Bond) als zelfstandige kaderorganisatie (de toekomst van het studentenwerk is nog enigszins duister) en het opzetten van de Stichting Internationale Solidariteit als basis voor een "alsijdige anti-imperialistische liga".

SP en KEN/ml discussieerden op landelijk niveau met elkaar over de onderlinge politieke geschillen en gaven daarover een brochure uit. Ook andere pro-Chinese groeperingen zochten met deze groepen en met elkaar naar wegen, die zouden kunnen leiden naar een samengaan van de maoïstische krachten in Nederland. Resultaten heeft dat echter nog niet opgeleverd.

De pro-Chinese groeperingen waren daarnaast betrokken bij de organisatie en de uitvoering van activiteiten met "brede" aanhang zoals in de Nieuwmarktzaak, in de anti-racisme-comités en de comités tegen de aanschaf van nieuwe straaljagers.

Studenten

Het aantal studenten dat thans lid is van de CPN bedraagt ± 550; 350 daarvan wonen in Amsterdam. Meer dan uit deze aantallen blijkt de invloed van de CPN in het studentenmilieu uit de posities die CPN-leden in de onderscheiden studentenorganisaties innemen. Aan de Universiteit van Amsterdam bijv. bestaat het 9 leden tellende bestuur van de Algemene Studentenvereniging Amsterdam (ASVA) voor 2/3 uit leden van de CPN.

Trotskisme

Op 7 en 8 december 1974 vond de fusie plaats tussen de Kommunistenbond Proletarisch Links (KBPL) en de Revolutionair Communistische Bond (RCB), tot dan de Nederlandse Sectie van de Vierde Internationale. Besloten werd de nieuw ontstane nationale sectie de naam Internationale Kommunisten Bond (IKB) te geven.

Door de vorming van commissies tracht men op een aantal terreinen effectief te "intervenieren"; extra aandacht wordt besteed aan het studenten- en arbeidersmilieu. Binnen de "witte" BVD heeft de IKB zich eveneens gemanifesteerd; ongeveer 7 "witte" BVD'ers hebben onlangs blijk gegeven van sympathie voor de ideeën en politieke stellingname van de trotskisten.

Anarchisme

Met het huisvuurlijk congres op 5 en 6 oktober 1974 werd, aldus het orgaan van de Federatie van Vrije Socialististen, "een fase van experimentele opbouw (afgesloten) met als duidelijke doelstellingen het creëren van een interne, organisatorische democratie en een op de werkelijkheid gebaseerde wisselwerking tussen theorie en praktijk .....

Een doorslaggevende rol bij de voorbereiding van het congres heeft het zgn. redactie-collectief gespeeld. Dankzij de stellingname van dit collectief heeft de FVS een "verjongingskuur" ondergaan, die ertoe heeft geleid dat de Federatie veel meer dan voorheen aan de weg timmert. Verbreding van het actieterrein heeft geleid tot een toename van activiteiten.

Een voorbeeld daarvan is de oprichting van het "Bevrijdingsfront Leeuwarden" dat begin 1975 startte met een serie lezingen over het anarchisme. Genoemd kan in dit verband ook worden het thema-weekend dat de Amsterdamse afdeling van de FVS op 19 en 20 april in Driebergen organiseerde over anarchistische theorievorming.

Een ander aspect van de oriëntatie op andere organisaties is dat de recente scheuring in "Rode Hulp" ook in de FVS tweedracht heeft gesaaid. De Amsterdamse en mogelijk ook de Leeuwardense afdeling van de FVS hebben blijkbaar de zijde gekozen van de "harde" Rode Hulp in Amsterdam.

Bond voor Dienstplichtigen

Het internationaal soldaten congres, dat de "witte" BVD in november 1974 in Amsterdam en Utrecht organiseerde onder de naam "Anti Nato '74", heeft ertoe bijgedragen dat de Bond - en met haar de VVDH - aan bekendheid in het buitenland heeft gewonnen. Het congres heeft bovendien de bond zelf weer een impuls gegeven en misschien zelfs tot resultaat gehad dat zij ook nationaal inderdaad tot de "Linkse Beweging" behoort.

Aan deze "Linkse Beweging" is voor een groot deel het zevende congres van de Bond eind mei 1975 gewijd. Door een aantal leden van de Bond wordt aangedrongen op een duidelijke politieke stellingname, d.w.s. een duidelijk uitspreken voor een bestaande politieke organisatie. Het sterkst wordt hierop aangedrongen door een groep rond , die ruim een half jaar geleden bekend maakte lid te zijn geworden van de toen nog bestaande Kommunistenbond Proletarische Links. Uiteraard is voor en de zijnen de huidige Internationale Kommunistenbond de aangewezen organisatie om mee samen te werken.

Deze trotskistische "tendens" ondervindt in de bond enige tegenwerking van een groep die meer verwacht van de CPN en het ANJV en een groep die een te sterke oriëntatie op welke organisatie dan ook gevaarlijk en daarom ongewenst vindt.

Rode Hulp

De sedert december 1974 bestaande onenigheid tussen de Rode Hulp-afdelingen Eindhoven en Amsterdam/Breda is uitgelopen op de capitulatie van de gematigde stroming, nl. Eindhoven.

Onder invloed van de voormalige Rode Jeugd-activisten wordt Rode Hulp omgevermd tot wat het van de aanvang af had moeten zijn, nl. de "legale" tak van de illegale, in cellen georganiseerde, Rode Jeugd.

Als gevolg van deze ontwikkeling is de inhoud van het blad Rode Hulp zeer radicaal geworden. Diverse leden van de Rode Hulp hebben er in woord en geschrift blijk van gegeven de overtuiging te zijn toegedaan dat "progressief geweld" noodzakelijk is voor de door hen beoogde omverwerping van de huidige maatschappij.

Nederlandse Volksunie

Op de onlangs gehouden jaarlijkse ledenvergadering van de rechts-extreme organisatie Nederlandse Volksunie, werd de heer J.G. Glimmerveen opnieuw tot voorzitter gekozen. Voorts kwam op de vergadering de oprichting aan de orde van een soort ordedienst, welke er zorg voor zou moeten dragen dat bijeenkomsten van de Volksunie ongestoord plaats kunnen vinden.

AFDELING C

Sovjet-Unie

Geconstateerd werd dat aan Sovjet-zijde de pogingen werden voortgezet om informatie (zowel gerubriceerd als ongerubriceerd) te verzamelen op velerlei gebied, zoals op dat van de defensie (uitrusting en plannen), de Nederlandse politieke ontwikkelingen (incl. die in overzeese rijkdelen) en op wetenschappelijk en technologisch terrein.

Het streven van de Russen is er nog steeds op gericht toestemming tot uitbreiding van hun vertegenwoordiging (ambassade, handelsvertegenwoordiging en consulaat) en van het Sovjet-personeel verbonden aan de sgn. joint-ventures te verkrijgen.

Bij voortdurende oefenen zij daartoe zowel via de normale diplomatieke kanalen als door middel van de zakenwereld druk uit op de betreffende Nederlandse autoriteiten.

Deze activiteit resulteerde in de toestemming van het Ministerie van Buitenlandse Zaken tot uitbreiding van het Sovjet-consulaat in Den Haag met een (vierde) medewerker. Het - bij herhaling en via verschillende kanalen - gedane verzoek om toestemming tot vestiging van een consulaat in Rotterdam werd wederom afgewezen.

Aan de nieuwe medewerker van de Sovjetrussische militair attaché voor wie - evenals destijds voor zijn voorganger - dringend om teekening van de diplomatieke status werd verzoekt, werd deze - reeds bij zijn aankomst - à titre personnel toegekend. Aangenomen moet worden, dat de Sovjets ook voor andere medewerkers van de militaire missie zullen trachten de diplomatieke status te verkrijgen.

Voorts proberen de Russen de uit drie medewerkers bestaande Aere-fletvertegenwoordiging te Amsterdam uit te breiden tot vier man. De op basis van reciprociteit in Moskou toegestane KLM-vertegenwoordiging bestaat echter slechts uit twee personen.

De Sovjetrussische directeurs van de in Rotterdam en Amsterdam gevestigde filialen van de Belgisch-Russische joint-venture Transworld Marine Agency Company zijn officieel in België (Antwerpen) woonachtig, aangezien de Nederlandse autoriteiten hun geen vestigingsvergunning hebben verleend.

Vanuit Antwerpen verblijven zij gemiddeld 3 dagen per week in Rotterdam/Amsterdam. Het overleg met de Belgische autoriteiten over een clausuleren dan wel intrekken van hun verblijfsvergunning heeft nog niet tot resultaat geleid.

De Nederlands-Russische joint-venture East West Agencies, handelt in fotografische en optische instrumenten, breidt zich, ondanks de slechte financiële resultaten van het bedrijf, nog steeds uit. Behalve in Den Haag, waar men een nieuw gebouwd kapitaal pand betrok, zijn er vestigingen in Groningen, Arnhem en Eindhoven. Het oprichten van filialen in andere grote steden is in voorbereiding. Ook bij dit bedrijf tracht men het aantal daarbij te werk gestelde Russen uit te breiden.

De Nederlands-Russische joint-venture op computergebied ELORG te Hilversum investeert eveneens vele miljoenen in een grootscheepse uitbreiding. Zo installeerde men onlangs een grote nieuwe RIAD-computer, terwijl er in feite onvoldoende werk is voor de aanwezige kleinere MINSK-apparatuur. Ook van dit bedrijf laten de financiële resultaten te wensen over.

Het deel van ELORG in eerste instantie is duidelijk niet het maken van winst. Het is eerder een proefbedrijf waar men tracht zoveel mogelijk know how omtrent de hardware en software van de westelijke elektronische industrie te vergaren.

Als "Nederlands" bedrijf kan men apparatuur en componenten verkrijgen, die op grond van embargobepalingen aan de landen van het communistisch blok niet geleverd worden. De Sevjetrus, die als directeur van bovengenoemde firma ELORG optreedt, moet als een inlichtingenefficier, waarschijnlijk behorende tot het KGB, worden aangemerkt.

Dit kwam naar voren bij het door hemzelf verkrijgen van informatie omtrent een militaire databank van 500 van de bondgenoten. Hij trad toen op als computerexpert samen met zijn medewerker. Ook gaf hij opdrachten ter verkrijging van informatie. Deze hadden betrekking op handboeken en andere gegevens omtrent IBM-computers. Voorts trachtte technische informatie te verwerven omtrent een ruimtevaart laboratorium.

Onlangs werd de vertegenwoordiger van het Sovjet-Russische reisbureau INTOURIST geïdentificeerd als een GRU-inlichtingenefficier. Tijdens een filmavond, gegeven in het gebouw van Sovexportfilm in Amsterdam ten behoeve van studenten in de Slavistiek, zocht hij contact met een marine-officier, die in de gelegenheid is gesteld zijn studie aan de Universiteit van Amsterdam te voltooien. Dit contact is in een clandestiene richting gedirigeerd. De vertegenwoordiger van Sovfilmexport, die op andere gronden ervan verdacht wordt een GRU-inlichtingenefficier te zijn, verleent in dit soort zaken assistentie.

De chef van het Aeroflotkantoor in Amsterdam blijkt bijzondere interesse te hebben voor allerlei soorten identiteitspapieren, paspoorten, rijbewijzen e.d., uitgegeven door zowel Nederlandse als buitenlandse instanties. Ook kocht hij enige rollen linnenpapier van de kleur en het soort waarop o.a. Nederlandse rijbewijzen gedrukt worden. Tenslotte probeerde hij via een zakenrelatie gegevens over elektronische apparatuur die bij de luchtvaart in gebruik is, te verkrijgen.

De Sovinfletvertegenwoordiger, die in Nederland de Sovjet-scheepvaartbelangen waarneemt, is een officier van de Sovjet-russische inlichtingendienst (het KGB). Behalve dat hij zich interesseert voor de activiteiten van politie, douane en BVD in het havengebied van Rotterdam heeft hij ook belangstelling voor de scheepvaart, in het bijzonder voor de goederen, die vervoerd worden door Chinese, Israëlische en andere rederijen. Ook stelt hij personen die met hem in relatie staan speciale apparatuur ter beschikking waarmee metingen kunnen worden verricht om de eventuele aanwezigheid van kernsplijtstofmateriaal op bepaalde plaatsen vast te stellen.

Verschillende Sovjet-inlichtingenefficiëren tonen grote belangstelling voor de interne gang van zaken in de Nederlandse politieke partijen.

De Sovjets besteden grote aandacht aan hun eigen beveiliging. Onder verantwoordelijkheid van consul , werden er bij de gebouwen van verschillende Sovjet-vertegenwoordigingen in ons land aansienlijke beveiligingsmaatregelen getroffen. Men plaatste er kogelvrij plexiglas, nieuwe afrasteringen, terreinverlichting, elektronische bewaking van toegangshekken alsmede een gesloten T.V.-circuit.

In het verleden heeft men van Sovjet-zijde herhaaldelijk aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken verzoekt de staf van de vertegenwoordigingen te mogen uitbreiden met een vijftal veiligheidsfunctionarissen. Tot op heden werd dit steeds afgewezen.

De Sovjets zijn ook bijzonder actief met operaties, die ten doel hebben tegen hen gerichte activiteiten van de BVD, de IDB en de militaire inlichtingendiensten te onderkennen.

Duitse Democratische Republiek

De bezetting van de sedert 1973 te Den Haag gevestigde ambassade bestaat thans uit 17 personen, onder wie 11 diplomaten.

De tweede ambassade-secretaris, tevens consul, , die belast is met het contact met de politieke partijen in Nederland, onderhoudt ook het contact met de Nederlandse vakverenigingen.

Mede november 1974 ving de Oostduitser zijn werkzaamheden op de ambassade aan als "Raad voor Verkeersvraagstukken". Hij blijkt op te treden als hoofd van de "Verkehrs Politische Abteilung". Onder hem ressorteren ook de niet tot de officiële vertegenwoordiging behorende Oostduitse vertegenwoordigers van de luchtvaartmaatschappij "Interflug" te Amsterdam van de Deutsche Reichsbahn" (bij het Office de Recherches et d'Essais van de Union Internationale de Chemins de Fer te Utrecht) en van de Nederlands-Oostduitse joint-venture INOG te Rotterdam.

Eind 1974 verkreeg de Stichting "Nederland-DDR Instituut" van de Oostduitse autoriteiten toestemming om - voorlopig voor de duur van één jaar - een kantoor in Oost-Berlijn te vestigen. De bezetting van dit kantoor mag uit maximaal drie personen bestaan.

Enige Nederlanders werden tijdens een bezoek aan de DDR benaderd met het verzoek inlichtingen te verzamelen ten behoeve van de Oostduitse inlichtingendiensten.

De in het vorige overzicht genoemde - in Nederland wonende - Westduitser heeft zijn pogingen voortgezet om zich geheime informatie te verschaffen met betrekking tot het NAVO-hoofdkwartier AFCENT in Brunssum.

In opdracht van de verantwoordelijke officier van Justitie is de Rijksrecherche inmiddels tot zijn aanhouding overgegaan. Bij het onderzoek wordt door de Dienst medewerking verleend.

De hoofdredacteur van De Vrije Pers, M. Lewin, die er van verdacht wordt de auctor intellectuelis te zijn van de - tijdig verijdelde - bomaanslag op een metrostation in de Bijlmermeer, heeft bekend, dat hij jarenlang in contact heeft gestaan met een inlichtingendienst in de DDR.

De bewijzen hiervoor werden bij huiszoeking gevonden. Daarbij kon o.m. de hand worden gelegd op code-materiaal voor het vertielferen en onteijfieren van berichten. Hiermee kon een nog na zijn arrestatie een aan hem - via de zender van de Oostduitse militaire inlichtingendienst - gericht bericht onteijferd worden. Het bleek de bevestiging van een afspraak voor zijn eerstvolgende ontmoeting in Leipsig te zijn.

Al jaren had Lewin de aandacht van de Dienst i.v.m. zijn abnormale belangstelling voor o.a. militaire gegevens en zijn frequente - niet te verklaren - reizen naar de DDR.

Het door de Rijksrecherche ingestelde onderzoek ten doel hebbend na te gaan of Lewin zich schuldig heeft gemaakt aan een overtreding van de artikelen 98 e.v. W.v.S. is nog niet afgesloten.

Het ziet er niet naar uit, dat kan worden aangetoond, dat Lewin geheime gegevens aan zijn opdrachtgevers in de DDR heeft ter hand gesteld of dat hij zulk soort gegevens onder zich heeft gehad of getracht heeft te verkrijgen.

De overige Europese communistische landen

Uit benaderingen door inlichtingenofficieren van enige Nederlanders blijkt de grote en gerichte belangstelling van de Tsjechoslowaakse inlichtingendiensten voor reeds in gebruik - of nog in aanmaak - zijnde nieuwe wapens (o.a. anti-tankgeschut) en de uitrusting van de Nederlandse strijdkrachten en de NAVO.

Sedert de inval van de Warschau Pact landen in de CSSR in 1968, was een inlichtingenactiviteit van deze aard van Tsjechoslowaakse zijde niet waargenomen.

De activiteit van de Poolse inlichtingendiensten bleef gericht op wetenschappelijk-technische apparatuur, bestemd voor militaire toepassing.

De Tsjechoslowaakse regering oefent druk uit op h.t.l. woonachtige emigranten uit de CSSR. Dit bleek toen één van deze emigranten een in de CSSR wonend familielid uitnodigde voor een bezoek aan Nederland. Dit familielid kon slechts toestemming voor uitreis uit de CSSR verkrijgen op voorwaarde, dat de emigrant in kwestie een door de Tsjechoslowaakse ambassade alhier gewaarmerkte verklaring van loyaliteit tegenover het regime in de CSSR zou overleggen.

Pogingen tot oprichting van een Tsjechoslowaaks-Nederlandse joint-venture op chemisch gebied strandden, daar de Tsjechoslowaakse

partner zich niet wilde neerleggen bij het door de Nederlandse autoriteiten gevoerde restrictieve visumbeleid t.a.v. uit communistische landen afkomstige directieleden en -medewerkers in joint-ventures.

Inmiddels zijn in de Pools-Nederlandse joint-venture GALANDA B.V. (70% Pools en 30% Nederlands kapitaal) drie belangrijke Nederlandse medewerkers ontslagen. Hun werkzaamheden zijn door Polen overgenomen.

Volksrepubliek China

, die op 17-10-1974 Nederland verliet, is als ambassadeur van de Volksrepubliek China op 20 januari 1975 opgevolgd door . Evenals zijn voorganger is een ervaren politicus. Eerder was hij o.m. ambassadeur in Finland.

De Chinese vertegenwoordiging onderhoudt nauwe betrekkingen met de Stichting "Nederland-China". Bestuursleden van de Stichting worden regelmatig ter ambassade ontboden door de tweede ambassade-secretaris (waarschijnlijk een inlichtingenofficier), die speciaal is belast met het onderhouden van contact met de Stichting. Deze secretaris selecteerde uit de lijst van aanvragers, de deelnemers van de groepreis naar China, die onder auspiciën van de Stichting, in mei van dit jaar zal plaatsvinden.

Geconstateerd is dat met medeweten en met hulp van de Chinese ambassade Chinezen illegaal Nederland zijn binnengekomen.

Voor de eerste maal in haar geschiedenis heeft de VRC Nederlandse studenten toestemming verleend in China te studeren. Twee studenten van het Sinologisch Instituut te Leiden zijn sedert het najaar 1974 op de universiteit te Peking ingeschreven. Op basis van reciprociteit zullen twee Chinese studenten in Nederland kunnen studeren. Aanvragen voor een studiebeurs zijn voor hen reeds ingediend.

Zuid-Molukkers

De ontwikkelingen in de Molukse gemeenschap werden gedurende de afgelopen periode hoofdzakelijk bepaald door:

- de berichten over arrestatie en mishandeling van RMS'ers op de Molukken;
- de voorbereiding van de manifestaties ter gelegenheid van de 25-ste "verjaardag" van de RMS-proclamatie op 25-4-1975;
- de epreep gericht tot de RMS'ers door Dr. Vondeling, in zijn hoedanigheid van voorzitter van een parlementaire delegatie naar Indonesië, na terugkeer in Nederland in september 1974.

De epreep, die Dr. Vondeling tot de RMS'ers richtte om hun activiteiten voor de totstandkoming van een onafhankelijke republiek te staken, veroorzaakte spanningen in Zuidmolukse kringen. Voor radicale elementen was deze aanleiding tot het beramen van acties (aanslagen, gijzeling e.d.) tegen diens persoon en tegen andere politici. Voorts werden plannen opgezet tot acties gericht op het ontwrichten van de Nederlandse economie. Men wilde daardoor de Nederlandse Regering dwingen tot een voor de RMS-beweging gunstige politieke stellingname.

De gemaakte plannen kwamen niet tot een stadium van uitvoering. Dit kan mede toegeschreven worden aan berichten, die in november 1974 in de Molukse gemeenschap begonnen te circuleren. Volgens deze berichten waren op de Molukken vele aanhangers van de RMS gearresteerd en mishandeld. Naar aanleiding hiervan verzocht ir. Manusama de Minister-President om een onderhoud. Nadat dit was toegesegd, riep ir. Manusama zijn aanhangers met klem op zich op en rond 27 december 1974 (de "verjaardag" van de overdracht van de soevereiniteit over Nederlands-Indië) te onthouden van elke activiteit, die de Zuidmolukse zaak kon schaden. Manusama's verzoek is echter genegeerd door radicale elementen uit zijn jongerenorganisatie Pemuda Masjarakat. In kleine kring beraamden zij het plan en tijdens de demonstratieve optocht op 27 december 1974 een korte, symbolische bezetting van het Vredespaleis uit te voeren. Door deze actie wilde men de aandacht vestigen op berichten over arrestaties, mishandelingen e.d. op de Molukken. Door deze actie te richten op het Vredespaleis verwachtte men ook in de internationale pers publiciteit te krijgen. Meelopers, die van dit plan niet op de hoogte waren, drongen echter het Vredespaleis binnen en richtten ernstige vernielingen aan. Van de plannen tot bezetting van het paleis werd daarna afgezien.

In de kring van de Zuidmolukkers wordt het als een teleurstelling ervaren, dat de Minister-President in zijn gesprek met ir. Manusama op 18 februari jl. geweigerd heeft kennis te nemen van de documenten, die Manusama aanbood als bevestiging van de berichten over arrestaties e.d. op de Molukken.

De bestaande spanningen werden nog verhoogd door de uitspraak die de Minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk, Mr. H.W. van Doorn na een reis naar Indonesië deed over het Zuidmolukse onafhankelijkheidsstreven.

De radicale elementen onder de Zuidmolukkers vonden daarin aanleiding tot het beramen van gewelddadige acties tegen de heer Van Doorn.

De spanningen liepen nog verder op door de weigering van de Burgemeester van Den Haag toestemming te verlenen voor een demonstratieve mars op 25 april 1975, de herdenkingsdag vanwege het 25-jarige bestaan van de RMS.

Verschillende personen, m.n. radicale elementen uit Pemuda Masjarakat, hebben erop aangedrongen de weigering te negeren en de demonstratie toch te laten doorgaan. Anderen hebben zich uitgesproken voor het uitvoeren van acties, zoals gijzelingen etc.. Tegen de oorspronkelijke verwachting in is de viering van de 25e verjaardag van de RMS over het gehele land zonder incidenten verlopen. Dit is mede een gevolg van de aandrang door oudere Zuidmolukkers op de jongeren uitgeoefend. De ouderen vonden dat door de gewelddadigheden en vernielingen welke op 27 december 1974 in het Vredespaleis waren aangericht, de Zuidmolukse zaak al genoeg schade was toegebracht.

Begin maart 1975 werd bekend, dat een RMS-splintergroepering plannen beraamde om H.M. de Koningin of een lid van het Koninklijk Huis te gijzelen. Het merendeel van de leden van deze groepering behoort noch tot de organisatie van Tamaëla, noch tot die van Manusama. In kringen van deze organisaties is met ontstemming kennis genomen van deze gijzelingsplannen. Het onderzoek in deze zaak, dat in handen is van een landelijke onderzoeksgroep, is nog niet afgesloten.

Midden-Oosten

Van belang in verband met mogelijk te verwachten terreuracties is de verscherping van de tegenstelling tussen de gematigde vleugel van de PLO, de Palestine Liberation Organisation (bestaande uit de organisaties El Fatah, PDPFLP (Popular Democratic Front for the Liberation of Palestine) en Al-Sa'Iqa (een door Syrië gesponsorde en onder Syrisch bevel staande Palestijnse Verzetsorganisatie) en het PFLP, Popular Front for the Liberation of Palestine van George Habbash.

Habbash heeft inmiddels ook het PFLP-GC (Popular Front for the Liberation of Palestine - General Command) van , het AIF (Arab Liberation Front - een door Irak gesponsorde Palestijnse Verzetsorganisatie) van en het PSF (Popular Struggle Front) om zich heen weten te verenigen. Dit samengaan wordt aangeduid als het "Rejection Front", dat een oplossing van het Palestijnse probleem door onderhandelingen met Israël ten enen male afwijst.

Het Rejection Front heeft inmiddels de volgende pogingen ondernomen om de PLO in discrediet te brengen:

- Op 25-1-1975 werd een Britse VC-10 te Dubai gekaapt en naar Tunisië gedirigeerd. Deze - mogelijk vanuit Irak georganiseerde - kaping vond plaats ten tijde van het debat in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties over toelating van de PLO als waarnemer. Eén van de eisen van de kapers was de vrijlating van de in Nederland gevangen gehouden twee kapers van de Britse VC-10 op 3-3-1974. Deze eis is door de Nederlandse Regering op verzoek van de Tunesische Regering ingewilligd.

- Op 13 en 19-1-1975 werden op de vlieghaven Orly bij Parijs twee pogingen gedaan om een El-Al toestel met anti-tank raketten te beschieten. De groep, die de eerste aanslag pleegde - waarbij een Joegoslavisch toestel werd geraakt - bestond vermoedelijk uit dezelfde personen als de tweede groep. Deze groep trek zich, toen de beschieting door de politie verijdeld werd, met mededeling van een aantal gijzelaars schietend terug in één van de toiletten.

Uiteindelijk werd hun in ruil voor de invrijheidsstelling van de gijzelaars een vrije aftecht toegestaan met een toestel van Air France. Zij werden tenslotte in Bagdad aan de Iraakse regering overgedragen.

Marokkanen

In december 1974 zijn in een negental plaatsen in Nederland afdelingen van de "Amicale des Travailleurs et Commerçants Marocains" opgericht onder leiding van vertegenwoordigers van het Marokkaanse Ministerie van Arbeid en Sociale Zaken en van de Marokkaanse Consulaten-Generaal hier te lande. Op 15 februari 1975 werd in aanwezigheid van de Secretaris-Generaal van voornoemd Ministerie, de heer - een landelijke Federatie van "Amicales" geformeerd, waarvoor een hoofdbestuur werd gekozen.

Na de oprichting van de "Amicale"-afdelingen verschenen in de pers berichten, dat de "Amicale" door de Marokkaanse regering wordt gebruikt om de hier verblijvende Marokkaanse gastarbeiders onder controle te houden.

Vele Marekkanen zijn daardoor voor de "Amicales" huiverig geworden.

Bekend is voorts, dat in Nederland leden van de "Union Nationale des Forces Populaires" (UNFP) - een grote Marekkaanse oppositiepartij - actief zijn; leden van de UNFP bevinden zich vooral in Rotterdam en Limburg.

Vastgesteld is, dat de Rotterdamse UNFP-cel via de UNFP-Brussel geleid wordt door de UNFP-Parijs en dat vandaar de lijn loopt naar de aan de linkervleugel van de UNFP leidinggevende "Conseil de la Révolution" in Tripoli/Libië.

Het is niet uitgesloten dat het verschijnen van enerzijds de "Amicale" en anderzijds de UNFP zal leiden tot spanningen en mogelijk tot gewelddadigheden onder de h.t.l. verblijvende Marekkanen.

AFDELING D

Overheid

De werkgroep elektronisch-mechanische bewaking van rijksgebouwen (Binnenlandse Zaken, Rijksgebouwendienst, Binnenlandse Veiligheidsdienst) heeft thans de plaatsing van een tijdelijke alarmcentrale in studie.

Goedkeuring werd verkregen tot het besteden van fondsen voor een door TNO te verrichten onderzoek naar detectie-apparatuur. Medewerking werd verleend bij het uitwerken van beveiligingsplannen t.b.v. het Rijkscomputercentrum te Apeldoorn, het Computercentrum Limburg, het automatiseringsproject Schiphol van Grensviligheidsdienst der Koninklijke Marechaussee alsmede t.b.v. het project Centrale Personen Administratie van de Directie Overheidsorganisatie en Automatisering van het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

Bedrijven

Een medewerker van de Dienst nam deel aan het overleg in de interdepartementale werkgroep Externe Beveiliging Kerninstallaties.

In dit kader werd een studiebezoek gebracht aan de V.S. waar de in Nederland getroffen maatregelen m.b.t. de externe beveiliging van kerninstallaties werden getoetst aan de ervaringen, die aldaar op dit terrein zijn opgedaan.

In de verslagperiode is een aanvang gemaakt met het treffen van beveiligingsmaatregelen bij computerfirma's die, ten behoeve van overheidsinstanties, ingeschakeld zijn bij de levering van apparatuur waarmee o.m. gerubriceerde gegevens worden verwerkt.

Veiligheidsonderzoeken

Beswaarschriften ingevolge de Beschikking Antecedentenonderzoeken kwamen in de sector van de burgerlijke overheid in de afgelopen periode niet voor.

AFDELING E

Vertaal- en uitwerkcapaciteiten

De eigen opleiding van medewerkers van de vertaaleenheid voor Oost-Europese talen verloopt naar wens. In de Poolse sector bewijzen een drietal medewerkers, die deze opleiding volgden, reeds hun bruikbaarheid. Gezien de tot nu toe bereikte resultaten - het behalen binnen twee jaar van het diploma spreekvaardigheid en de nog steeds aanwezige grote studiezijn - is een studieschema opgesteld van 2 à 3 jaar met als doel het behalen van het diploma tolk/vertaler Pools.

Opleiding en vorming

Naast het gewone cursus-programma voortvloeiende uit het Reglement Opleiding en Examens BVD meest een extra cursus Informatie/Observatie worden ingelast om het aanbod van kandidaten zowel van eigen Dienst als van de verbindingen te kunnen verwerken.

In december 1974 werd het Veiligheidsdienstdiploma uitgereikt aan 14 cursisten. Daarmede is het aantal personen, dat dit diploma bezit, gestegen tot 1169.

Voor nieuw in dienst getreden personeel, bestemd voor administratieve functies, werden vier beveiligingsinstructiecurssussen gehouden. Voor oud-cursisten van deze categorie werden drie heroriëntatiebijeenkomsten georganiseerd.

Ten behoeve van een aantal hogere ambtenaren belast met beveiligingstaken, werd een driedaagse bijeenkomst belegd.

Het hoofd van de sectie en enige docenten hebben, zoals gebruikelijk, door het vervullen van spreekbeurten medewerking verleend aan cursussen van diverse opleidingsinstituten van de politie en de strijdkrachten.

Onderzoekgroep

In de verslagperiode werd geen noemenswaardige verandering geconstateerd in de houding van het publiek t.o.v. verzoeken om medewerking ten behoeve van de Dienst. Dit ondanks de soms nogal negatieve publicaties over de Dienst.

Observatie

Een groot gedeelte van het potentieel van de observatiegroep werd ingezet bij het controleren van de activiteiten van de Rode Jeugd. Met de politie werd nauw samengewerkt, niet alleen bij het in het oog houden van verdachte Zuidmolukkers, maar ook bij de actie die leidde tot het verijdelen van een bemaanslag op de metro in Amsterdam.

Het organisatie-onderzoek bij de sectie is voltooid.

Binnenkort zal een begin gemaakt kunnen worden met de verwezenlijking van de gedane aanbevelingen.

Vier nieuwe medewerkers werden reeds aangetrokken.

Verwacht mag worden dat zij, na de gebruikelijke opleiding, in augustus 1975 effectief ingezet kunnen worden.

AFDELING ACD

Automatiseringsproject

Aan het eind van de verslagperiode waren de gegevens uit speciale systemen van de centrale kartotheek, waarin o.m. de Slavische namen zijn ondergebracht, vrijwel geheel op magneetband vastgelegd.

Inmiddels is een begin gemaakt met de conversie van het omvangrijke algemene systeem.

Hoewel met de conversie van september 1974 af goede voortgang werd gemaakt, is het toch nog niet mogelijk gebleken de achterstand die in de beginperiode als gevolg van onderbezetting van de conversiekamer in het tijdschema is ontstaan, weg te werken. Er wordt naar gestreefd de prestaties van de datatypistes op een aanvaardbare wijze omhoog te brengen. Het is overigens nog steeds niet gelukt alle toetsenborden volledig bezet te krijgen.

Het blijkt mogelijk te zijn in elke afzonderlijke beeldbuisterminal van het nog af te leveren grote computersysteem technische voorzieningen aan te brengen tegen electromagnetische straling. Hoewel in de praktijk nog zal moeten blijken of deze vorm van afscherming het inderdaad onmogelijk maakt de verwerkte informatie buiten het gebouw te traceren is besloten tot aanschaf van afgeschermd terminals. Een andere mogelijkheid, te weten het onderbrengen van groepen niet afgeschermd terminals in afgeschermd ruimtes, bleek uit een oogpunt van administratieve organisatie te weinig flexibel te zijn.

Door de interne Stuurgroep Automatisering is besloten de ontwikkeling van het automatiseringsproces zodanig te faseren dat na de installatie van de computer het eerst voor de afdeling C naslag via het computersysteem mogelijk wordt gemaakt.

AFDELING PZ

De in het vorige Panorama vermelde zaken bleven in de afgelopen zes maanden nagenoeg ongewijzigd. Hoewel de werving gunstige resultaten blijft geven, konden de PZ/vacatures niet vervuld worden. Ook kandidaten van het agn. stagiaire-kaliber met kwaliteiten voor operationeel werk blijken dun gesaad.

./

In de bijlage zijn de gebruikelijke gegevens ontleend aan de personeelsadministratie opgenomen.

Bilage Panorama 1 oktober 1974 - 1 april 1975.

<u>Overleden</u>	op 24 maart 1975 de heer beveiligingsbeambte (57 jaar).	, AG3,
<u>Uit dienst</u>	13 mannen	8 vrouwen
waarvan		
f.l.o.	7 (1 hogere, 4 middelbare, 2 lagere ambtenaren)	3 (1 middelbare, 2 lagere ambtenaren)
op verzoek	3 (2 middelbare, 1 lagere ambtenaar)	3 (3 lagere ambtenaren)
afleef contract		1 (1 lagere ambtenaar)
overleden	1 (1 lagere ambtenaar)	
invaliditeits- pensioen	2 (1 hogere, 1 middelbare ambtenaar)	1 (1 lagere ambtenaar)
<u>In dienst</u>	10 mannen	14 vrouwen
waarvan	1 hoofdamtenaar in stage	1 uitwerkster
	1 technisch assistent	6 data-typistes
	1 naslagkracht	6 typistes
	3 administratieve medewerkers	1 administratief medewerkster
	1 volger/observant	
	2 stagiaires	
	1 radiotelegrafist	

Hiervan aangetrokken 5 personeelsleden door tussenkomst van reeds in dienst zijnde personen e.q. dienstrelaties, 13 door advertenties en 6 door overname van uitsendbureau EVRO.

Gedeeltelijke dactank 1 man 48 vrouwen.